

Türk Dili ve Edebiyatı			
Lisans	TYYÇ: 6. Düzey	QF-EHEA: 1. Düzey	EQF-LLL: 6. Düzey

Ders Genel Tanıtım Bilgileri

Ders Kodu:	TDE002		
Ders İsmi:	Türk Dili Tarihi		
Ders Yarıyılı:	Güz Bahar		
Ders Kredileri:	AKTS 4		
Öğretim Dili:	Turkish		
Ders Koşulu:			
Ders İş Deneyimini Gerektiriyor mu?:	Hayır		
Dersin Türü:	Bölüm/Program Seçmeli		
Dersin Seviyesi:	Lisans TYYÇ:6. Düzey QF-EHEA:1. Düzey EQF-LLL:6. Düzey		
Dersin Veriliş Şekli:	Yüz yüze		
Dersin Koordinatörü:	Doç. Dr. FEYZİ ÇİMEN		
Dersi Veren(ler):	-		
Dersin Yardımcıları:			

Dersin Amaç ve İçeriği

Dersin Amacı:	Bu dersin amacı, dünya dilleri, çeşitli dil tipleri, diller arasında akrabalığın tespiti meselesi gibi dil tarihinin başlıca soruları hakkında temel bilgiler verdikten sonra Türk dilinin dünya dilleri arasındaki konumu, başlıca özellikleri, diğer dillerle muhtemel akrabalık bağları, ilk ortaya çıkışı, yayılması, diğer dillerle etkileşimi, ölü ve yaşayan Türk dillerinin ayırt edici özellikleri ve tasnifleri ile Türk dillerinin bugünkü durumu hakkında temel bilgiler vermektir. Dersi tamamlayan öğrenci, Türk dilinin herhangi bir devresi veya belirli bir Türk dili üzerinde derinlemesine araştırmalara başlamak için gerekli temel ön
---------------	--

	bilgileri edinmiş olacaktır.
Dersin İçeriği:	Dünya dilleri, diller arasında akrabalığın tespiti, Türk dilinin anavatanı olan Orta Asya ve civarının dil tarihi ve Türk dilinin bu bölge dilleri arasındaki konumu. Türk dilinin ortaya çıkışı, temel özellikleri, gelişimi, dünyaya yayılışı ve bugünkü durumu. En eski devirlerden günümüze kadar elimizdeki dil malzemesi ışığında Türk dilinin değişik kollarının geçirdiği safhalar ve buna dayanarak ölü ve yaşayan Türk dillerinin tasnifi.

Öğrenme Kazanımları

Bu dersi başarıyla tamamlayabilen öğrenciler;

- 1) Dünya dilleri ve dil aileleri hakkında temel bilgileri verebilir.
- 2) Türk dilinin dünya dilleri arasındaki yerini öğrenebilir.
- 3) Türk dilinin başlıca özellikleri ve diğer dillerle etkileşimi hakkında temel bilgileri verebilir.
- 4) Türk dillerinin tasnifini bilebilir.
- 5) Türk dillerinin ayırt edici özelliklerini bilir.

Ders Akış Planı

Hafta	Konu	Ön Hazırlık
1)	Genel Giriş: Dünya dilleri, dil aileleri, akrabalık bağlarının tespiti, dil tipolojisi	
2)	Asya kıtasında ve Orta Asya'da diller, Altay dilleri meselesi	
3)	Türkçe'nin tarihöncesi ve temel özellikleri, Türk dillerinin tasnifi, en eski Türk dili yadigârları, Hsiung-nuların dili, Hunca, Volga Bulgarçası, Tuna Bulgarçası, Çuvaşça	
4)	Köktürkçe	
5)	Uygurca	
6)	Karahanlı Türkçesi ve Harezm Türkçesi	
7)	Kıpçak Türkçesi: Ermeni Kıpçakçası, Codex Cumanicus, modern Kıpçak dilleri: Kazakça, Nogayca, Kumıkça, Başkurtça, Kazan Tatarcası, Kırım Tatarcası	
8)	Çağatayca	
9)	ARASINAV	
10)	Batı (Oğuz) Türkçesi : Türkmence, Horasan Türkçesi, Azerice, Eski Anadolu Türkçesi, Gagavuzca	
11)	Klasik Osmanlıca	
12)	Son Devir Osmanlıcası ve Türkiye Türkçesi	

13)	Türkiye Dışındaki Türk Dilleri (19-20 yüzyıllar)	
14)	Türkolojinin Yerli ve Yabancı Kaynakları	

Kaynaklar

Ders Notları / Kitaplar:	Saadet Çağatay, Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili, III. Baskı, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1977; Türk Lehçeleri Örnekleri II. Yaşayan Ağız ve Lehçeler Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1972; Talat Tekin, Mehmet Ölmez, Türk Dilleri (Giriş); Bilgesu Yayıncılık, İstanbul 2014; Mehmet Ölmez, Köktürkçe ve Eski Uygurca Dersleri, Kesit Yayınları, İstanbul 2017; Ahmet Bican Ercilasun, Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara 2016.
Diğer Kaynaklar:	Saadet Çağatay, Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili, III. Baskı, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1977; Türk Lehçeleri Örnekleri II. Yaşayan Ağız ve Lehçeler Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara 1972; Talat Tekin, Mehmet Ölmez, Türk Dilleri (Giriş); Bilgesu Yayıncılık, İstanbul 2014; Mehmet Ölmez, Köktürkçe ve Eski Uygurca Dersleri, Kesit Yayınları, İstanbul 2017; Ahmet Bican Ercilasun, Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara 2016.

Ders - Program Öğrenme Kazanım İlişkisi

Course Learning Outcomes	1	2	3	4	5
Program Kazanımları					
1) Türk dilinin gramer özelliklerini bilir.					
2) Türkçenin özelliklerini evrensel dilbilim kuralları çerçevesinde inceleme bilgisine sahiptir.					
3) Dil ve edebiyat ilişkisini kurar, aktif yazma ve yorumlama faaliyetleri içinde olur.					
4) Bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini, en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Temel Düzeyinde kullanır.					
5) Vurgu, tonlama açısından Türkçeyi estetik bir biçimde kullanır; imla ve noktalama açısından doğru, anlaşılır, etkili yazılar yazar.					
6) Sahasında yazılmış aktüel bilgileri ve kaynakları bilir, takip eder, kullanır.					
7) Farklı alfabelerle yazılmış tarihî ve modern Türkçe metinleri anlar, günümüz Türkçesine aktararak üzerlerinde incelemeler yapar.					
8) Türk dili ve edebiyatı alanında edindiği bilgi ve becerileri, sosyal bilimlerin diğer					

alanlarında kullanır.	1	2	3	4	5
Course Learning Outcomes					
9) Klasik ve modern dönemlere ait edebî eserleri karşılaştırmalı metotlarla inceleme ve değerlendirme bilgisine sahiptir.					
10) Türkçe eserleri yazıldığı dönemlerdeki sosyal ve kültürel bağlamı içinde inceleme ve değerlendirme bakış açısına sahiptir.					
11) Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü kriteri açısından en az B1 Genel Düzeyinde kullanır.					
12) Eski Türk edebiyatı metinlerini anlama, açıklama ve yorumlamada kullanılan geleneksel metotlarla nesre çeviri, şerh, yorum, tahlil ve inceleme yapar.					
13) Metinleri anlamada filolojik, etimolojik ve semantik yaklaşımları kullanır.					
14) Bilimsel ve mesleki etkinliklerinde sosyal, kültürel ve bireysel farklılıklara, evrensel değerlere ve insan haklarına saygılı olur.					

Ders - Öğrenme Kazanımı İlişkisi

Etkisi Yok	1 En Düşük	2 Orta	3 En Yüksek

	Dersin Program Kazanımlarına Etkisi	Katkı Payı
1)	Türk dilinin gramer özelliklerini bilir.	
2)	Türkçenin özelliklerini evrensel dilbilim kuralları çerçevesinde inceleme bilgisine sahiptir.	
3)	Dil ve edebiyat ilişkisini kurar, aktif yazma ve yorumlama faaliyetleri içinde olur.	
4)	Bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini, en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Temel Düzeyinde kullanır.	
5)	Vurgu, tonlama açısından Türkçeyi estetik bir biçimde kullanır; imla ve noktalama açısından doğru, anlaşılır, etkili yazılar yazar.	
6)	Sahasında yazılmış aktüel bilgileri ve kaynakları bilir, takip eder, kullanır.	
7)	Farklı alfabelerle yazılmış tarihî ve modern Türkçe metinleri anlar, günümüz Türkçesine aktararak üzerlerinde incelemeler yapar.	
8)	Türk dili ve edebiyatı alanında edindiği bilgi ve becerileri, sosyal bilimlerin diğer alanlarında kullanır.	

9)	Klasik ve modern dönemlere ait edebi eserleri karşılaştırmalı metotlarla inceleme ve değerlendirme bilgisine sahiptir.	
10)	Türkçe eserleri yazıldığı dönemlerdeki sosyal ve kültürel bağlamı içinde inceleme ve değerlendirme bakış açısına sahiptir.	
11)	Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü kriteri açısından en az B1 Genel Düzeyinde kullanır.	
12)	Eski Türk edebiyatı metinlerini anlama, açıklama ve yorumlamada kullanılan geleneksel metotlarla nesre çeviri, şerh, yorum, tahlil ve inceleme yapar.	
13)	Metinleri anlamada filolojik, etimolojik ve semantik yaklaşımları kullanır.	
14)	Bilimsel ve mesleki etkinliklerinde sosyal, kültürel ve bireysel farklılıklara, evrensel değerlere ve insan haklarına saygılı olur.	

Ölçme ve Değerlendirme

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Aktivite Sayısı	Katkı Payı
Ara Sınavlar	1	% 40
Final	1	% 60
Toplam		% 100
YARIYIL İÇİ ÇALIŞMALARININ BAŞARI NOTU KATKISI		% 40
YARIYIL SONU ÇALIŞMALARININ BAŞARI NOTUNA KATKISI		% 60
Toplam		% 100

İş Yüğü ve AKTS Kredisi Hesaplaması

Aktiviteler	Aktivite Sayısı	Aktiviteye Hazırlık	Aktivitede Harçanan Süre	Aktivite Gereksinimi İçin Süre	İş Yüğü
Ders Saati	13	2	3		65
Ara Sınavlar	1	13	2		15
Final	1	14	2		16
Toplam İş Yüğü					96